

વજન ઉચકવાના જોખમો

એપ્રિલ-૨૦૨૩

આકૃતિ ૧. કલોરિન આઈસોટેનર ઉપાડતી વખતે કેબલ તુટી જાય છે

માર્ચ બીકનમાં જોડનના અકાબા બંદરની એક ઘટનાને આવરી લીધી હતી, ૨૫ ટન કલોરિન ગેસ રીલીઝ થયો હતો. એક કલોરિન આઈસોટેનરને વહાણના ડેક પર લોડ કરતી પ્રક્રિયા દરમિયાન આ ઘટનામાં ૧૩ લોકોના મોત થયા હતા અને ૩૦૦ થી વધુ લોકોને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. અગાઉના બીકનના જેરી વાયુઓના જોખમો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું હતું. જ્યારે આ બીકનમાં ઘટનાના ભૌતિક કારણ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીશું : જોખમી રસાયણો લોડ અથવા અનલોડ કરવા માટે નબળી રીતે સંચાલિત લિફ્ટ. અધિકારીઓના જણાવ્યા અનુસાર, ટાંકીનું વજન “કેબલ લોડ ક્ષમતા કરતાં ત્રણ ગણું વધારે હતું.”

વિડિયો કેબલની નિષ્ફળતા અને આઈસોટેનરમાં ભંગાણ બતાવે છે. આકૃતિ ૧ માં તે વિડિયોના ૨ સ્ક્રીનશોટ છે. [વિડીયોની લિંક : <https://youtu.be/OXYkMS6IMUs>]

અધિકારીઓએ ઉમેર્યું હતું કે આવી જોખમી સામગ્રીઓ સાથે કામ કરવા માટે જરૂરી સલામતીનાં પગલાં લીધા નહોતા અને લોડિંગ અને અનલોડિંગ પ્રક્રિયાઓ તપાસવા માટે તે સમયે કોઈ સક્ષમ વ્યક્તિ ડેક પર ન હતી.

શું તમે જાણો છો ?

- લિફ્ટિંગ ઓપરેશન, પછી ભલે તે પ્રક્રિયાના સાધનો અથવા રસાયણો ખસેડવા માટે હોય, જોખમી કાર્ય છે. કેટલીક કંપનીઓ અને દેશોમાં, કોઈપણ લિફ્ટિંગ પ્રવૃત્તિ પહેલાં ઔપચારિક લિફ્ટ પ્લાન બનાવવો અને મંજૂર કરવો ફરજિયાત છે. આવા લિફ્ટ પ્લાન અથવા પરમિટમાં સંબોધવામાં આવેલા કેટલાક મુદ્દાઓ:
  - ઉપાડવા માટે વપરાતા સાધનોને લોડના વજન માટે રેટ કરેલ હોવું જોઈએ. તેની રેટિંગ ક્ષમતાની નોંધ લેતી ઓળખ હોવી જોઈએ.
  - સલામત ઉપયોગ માટે લિફ્ટિંગ કેબલ્સમાં રેટ કરેલ તાપમાન શ્રેણી હોય છે.
  - ઉપયોગ કરતા પહેલા લિફ્ટિંગ સાધનોનું નિરીક્ષણ કરવું આવશ્યક છે.
  - લિફ્ટ માટે ઉપયોગમાં લેવાતા સાધન વાપરવા માટે ક્રેન ઓપરેટર્સ અને રિગર્સ પ્રમાણિત હોવા આવશ્યક છે
- ક્રેન ઓપરેટર ક્રેનની હિલચાલને નિયંત્રિત કરે છે. રિગર લોડને જોડે છે તથા કામકાજ દરમિયાન ક્રેન ઓપરેટરને સંકેત આપે છે અને લોડને ડિસ્કનેક્ટ કરે છે.
- લિફ્ટ પ્લાનમાં હવામાનની સ્થિતિ ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે.
- જ્યારે ઓપરેટીંગ રાસાયણિક સાધનો વાપરતી જોખમી રસાયણો અથવા વસ્તુઓ ઉપાડવામાં આવે ત્યારે, લિફ્ટ પ્લાનમાં કોઈપણ પ્રકારની કટોકટી પ્રતિભાવ તૈયારીઓનો સમાવેશ થવો જોઈએ, જેની જરૂરી પડી શકે.

તમે શું કરી શકો ?

- તપાસો કે સામેલ તમામ લોકો લિફ્ટ પ્લાન અને તેમાં તેમની ભૂમિકાથી વાકેફ છે.
- ચકાસો કે ક્રેન ઓપરેટર અને રિગર તેમની પાસે રેડિયો સંચાર હોય તો પણ તેઓ હાથના સંકેતોનો ઉપયોગ કરે છે.
- જે ઉપાડવામાં આવી રહ્યું છે તેના અંતિમ સ્થાનનું નિરીક્ષણ કરો કે તેના માટે પૂરતી જગ્યા છે અને તે વિસ્તારમાંથી બધું સાફ થઈ ગયું છે.
- જો લિફ્ટ પ્લાન લખ્યા પ્રમાણે કરી શકાતો નથી, તો રોકો! પણ ક્યારેય સ્થળ પર ઈમ્પુવાઈઝ કરશો નહીં. પરિસ્થિતિની સમીક્ષા કરો અને લિફ્ટ પ્લાનમાં ફેરફાર કરવા માટે યોગ્ય લોકોને સામેલ કરો. આમાં મૂળ લિફ્ટ પ્લાનના મંજૂરકર્તાનો સમાવેશ થાય છે.
- લોકોને વિસ્તારથી દૂર રાખો. ક્યારેય કોઈને ભાર નીચે ચાલવા ન દો. હવામાન પરિસ્થિતિઓનું નિરીક્ષણ કરો. પવન અને વરસાદ વજન ઉચકવાની પ્રવૃત્તિઓને વધુ જોખમી બનાવી શકે છે. વજન ઉચકવાની કામગીરી ક્યારે બંધ કરવી તે જાણો.

વજન ઉચકતાં પહેલાં બધાં સાવચેતીના પગલાં લેવાયાં છે તે વજન ઉચકવાની પ્રક્રિયા દ્વારા સુનિશ્ચિત થયું જોઈએ !